

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Solvitur alia difficultas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

gnoscit in decreto conditionato: Ergo aliqua scientiam cognoscit, independenter à tali decreto, scilicet scientiam mediam. Major est certa, cum niper scientiam mediam, quod infinita Dei scientia nihil sit cognoscibile, quod infinita Dei scientia non attingat. Minor autem probari potest, quia otiosum videtur & superfluum, ponere decreta conditionata in Deo, circa tot futura; cum ea ad nullum finem deserviant, & nullo firmo ac solido fundamento nitantur.

Ad hoc argumentum plures ex nostris respondent, concessa Majori, negando Minorè, ad cuius probationem negant decreta illa esse otiosa & superflua in Deo, sicut nec in illo superfluit horum futurorum cognitio; atq; ad illa suadenda, duplex fundamentum inveniunt: unum à prioribus, aliud à posterioribus. Primum desumunt ex summa divinitate voluntatis divinæ, ut libera: sicut enim divina voluntas, quia est summa actualitatis, sub conceptu naturæ, petit esse in actu secundo amoris circa objectum necessarium; ita quia sub conceptu liberæ, gaudet summa actualitate peti esse in actu secundo terminationis ad objectum extra, vel per volutionem circa objectum positivum, vel per nolitionem circa objectum negativum, licet sit indifferens ad quodlibet illorum in particulari. Secundum ex divina cognitione deducunt, cum enim divina cognitio ad objectum aliquod ut futurum terminari non possit, nisi præsupposito decreto divinæ voluntatis, extrahentis illud à statu meræ possibilitatis, ut supra ostendimus: eo ipso quod omnia illa, ut futura à Deo cognoscantur, colligitur à posterioribus, circa omnia illa debere præcedere decretum liberum voluntatis divinæ.

Hæc solutio probabilis est absq; dubio, continetq; Thomisticam, fatiscq; acutam doctrinam: quia tamen quidam ex Thomistis, non improbabilius sentiunt cum Durando, Ferrarionis, Curiele, Herrera, & P. Lemos, potuisse voluntatem divinam, ab omni decreto libero positivo, manere suspensam, nec volendo positivè aliquid creatum existere, nec per actum positivum nolendo negationem existentiam illius; ideo juxta hanc sententiam, aliter ad argumentum respondendum est. Sed ut responsio clarè percipiatur, quædam breviter præmittenda sunt.

Notandum ergo primò, voluntatem divinam considerari posse dupliciter: vel ut liberam libertate contrarietatis, penes velle hoc & velle illius oppositum, vel ut liberam libertate contradictionis, penes velle & non velle. Sub prima consideratione, adæquatè respicit extrema positiva; at sub secunda determinari potest, & per decretum positivum, & per decretum negativum, id est per negationem liberam decreti. Cujus ratio est, quia omne extremum libertatis, potest illam ad actum secundum reducere, vel liberè determinare: voluntas autem Dei, ut libera libertate pura contradictionis, respicit tanquam extrema decretum positivum, & liberam negationem illius; ac proinde potest determinari, & exerceri, non solum per decretum positivum, sed etiam per illius liberam negationem, ut Tractatu sequenti ostendemus.

Notandum secundo: Propositiones conditionales de futuro contingenti, esse in duplici differentia: alias affirmativas, alias negativas. Inter quas hoc versatur discrimen, quod cum affirmativæ enuntient aliquid positivè futurum, sive absolute, sive conditionate, requirunt ad sui veritatem positivum influxum divinum, sub eadem

conditione; & quia ad positivum influxum requiritur positivum decretum, & hoc nequit esse futurum, hinc fit quod necessariò requirant positivum decretum, exercite ab æterno in Deo existens. Negativæ autem, cum nihil positivum enuntient, sed tantum negent rem esse futuram sub aliqua conditione; & ad negationem futurationis rei sufficiat negatio concursus, & ad negationem concursus, negatio decreti: hinc fit quod propositiones negativæ, ad sui veritatem non exposcant positivum decretum, sed sufficiat sola decreti negatio.

Notandum tertio: Negationem illam decreti esse Deo liberam, libertate contradictionis: quod ostenditur, tum quia taliter convenit Deo, quod potuit non convenire; tum etiam quia est extremum libertatis contradictionis, non minus quam decretum positivum: Ergo sicut hoc determinat voluntatem Dei, tanquam exercitium libertatis ejus, & est illi liberum; ita negatio decreti illam determinabit, eritq; illi libera. His prænotatis,

Ad argumentum respondeo, omnia conditionata positivè futura supponere positivum decretum; illa autem quæ non sunt purè positiva, sed quæ negationem futurationis important, supponere decretum negativum, id est liberam decreti negationem: unde si circa aliquam possibilem combinationem non præcedat decretum positivum, non dabitur positiva futuri, sed negatio futuri, ex vi negativi decreti. Ita egregiè docet in manuscriptis Tractatùs de scientia Dei, illustrissimus Dominus Godov, nuper in Academia Salmanticensi sacre Theologiæ Professor primarius, & nunc ob eximiam ejus eruditionem & sapientiam, Episcopali insula decoratus, & ad Oxoniensè Episcopatum assumptus, à quo nonnulla mutuati sumus, pluraque ejus fragmenta, ne perirent, collegimus.

S. VII.

Solvitur alia difficultas.

Docti quidam Recentiores, ut probent dari in Deo quandam scientiam mediam inter scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis, arguunt in hunc modum. Veritas futuri conditionati: *Si Deus daret Iuda gratiam efficacem, vel prædeterminationem physicam, converteretur*, cognoscitur à Deo: Sed non potest ab illo cognosci, nisi per scientiam mediam: Ergo illa in Deo admittenda est. Major est certa, Minorem autem sic probant. Cum hæc veritas sit libera & contingens, non cognoscitur à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ versatur solum circa res naturales & necessarias; & cum sit de futuro conditionato, non attingitur per scientiam visionis, quæ solum fertur circa res absolute futuras: Ergo solum attingitur per scientiam mediam.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, dico veritatem hujus conditionalis, à Deo cognosci per scientiam naturalem, & simplicis notitiæ, quia licet extrema sint libera, & contingens; confessio tamen & illatio, quæ in ea exprimitur, infallibilis est & necessaria, ac proinde ad scientiam Dei naturalem pertinet. Quod ut fiat evidentius, & simul detegatur radix deceptionis, & hallucinationis horum Recentiorum, qui in Deo fingunt novum aliquod genus

nus scientiæ mediæ, diversum ab ea quam Molina excogitavit: sive potius attribuunt scientiæ mediæ, quod ceteri Theologi ad scientiam simplicis notitiæ pertinere asserunt.

032 Diligenter observandum est, & ex Dialectica recolendum: fieri posse quod conditionalis, in vi consequentiæ, & illationis, necessaria sit, quamvis utrumque extremum sit liberum, & contingens; imò & falsum, vel impossibile: v. g. hæc conditionalis, in vi consequentiæ est necessaria; *Si Petrus videt parietem, paries est visus. Si Petrus loquitur, movet linguam*; & tamen utrumque extremum, secundum se sumptum, liberum est & contingens. Et ista, *Si homo est equus, est hinnibilis*, est necessaria; & tamen utrumque est falsum, & impossibile.

231 Secundò ad verendum est, divinum decretum dupliciter posse importari in antecedenti propositionis conditionalis: primò per modum conditionis expressæ, v. g. quando dicitur, *si Deus hoc efficaciter decreverit, illud erit*. Secundò implicitè, & ut medium, seu ratio formalis, quâ Deus utitur ad cognoscendum objectum conditionatè futurum, quod in tali propositione exprimitur.

232 His præsuppositis, dicimus quòd quando in antecedenti propositionis conditionalis, decretum, vel prædeterminatio, aut gratia efficax, quæ ex illo provenit, ponuntur per modum conditionis explicitæ, & expressæ; & quando in ea exprimitur vis illationis, & consequentiæ: tunc illa à Deo cognoscitur per scientiam simplicis intelligentiæ, quâ comprehendit suam omnipotentiam, ac vim & efficaciam suæ voluntatis, & suorum auxiliorum; & quâ penetrat omnes consequentiæ, & illationes necessarias. Unde cum in hac conditionali, *Si Deus daret Iudæ gratiam efficacem, converteretur*, exprimitur bonitas illationis, & consequentiæ, quæ naturalis est & necessaria, utpote deducta ex hoc principio omnino necessario, *Quidquid Deus efficaciter vult, & prædestinat, infallibiliter eveniet*, cumque in ea decretum involvatur per modum conditionis explicitæ, & non solum per modum motivi, seu rationis formalis cognoscendi hoc futurum conditionatum, hinc fit illam non cognosci à Deo per scientiam liberam, sed naturalem & necessariam. Sicut etiam in opposita sententia, si conditionalis fiat ex ipsa scientia mediæ, & objecto futuro: v. g. *Si Deus præscit Iudam convertendum, Iudas converteretur*, est necessaria consequentia, pertinetque ad scientiam simplicis intelligentiæ eam cognoscere, quia licet extemum, scilicet conversio Iudæ, sit liberum & contingens; consequentia tamen illa, in vi consequentiæ, & conditionalis, est necessaria.

233 Dices, In hac conditionali, *Si Deus daret Iudæ gratiam efficacem, converteretur*, illatio non est necessaria, sed contingens & libera: Ergo non cognoscitur à Deo per scientiam naturalem, sed liberam. Consequentia patet, Antecedens probatur. Ex gratia efficaci, & physice prædeterminante, actus liber, seu consensus voluntatis creatæ, non sequitur necessariò, sed contingenter & liberè; quia divinum decretum, ratione infinitæ efficacitæ quâ pollet, attingit non solum substantiam, sed etiam modum libertatis & contingentiam in nostris operationibus, ut disp. 4. art. 5. declaravimus. Ergo non solum illud consequens, *Iudas converteretur*; sed etiam, hæc illatio & consecutio, *Si Deus daret Iudæ gratiam eff-*

Acacem, converteretur, libera est & contingens.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem dicendum est, quòd licet ex divina prædefinitione, & gratia efficaci, quæ est eius executio, effectus prædefinitus, liberè, & contingenter proveniat; vis tamen illationis & consequentiæ necessaria est; quia necessarium est, & non contingens, aut liberum, quòd ex omnipotenti Dei prædefinitione, effectus prædefinitus sequatur, eo modo quo prædefinitus est; ac pròinde quòd liberè & contingenter eveniat, si Deus decreverit, & prædefinerit, creaturam liberè & non necessariò operaturam. Unde D. Thomas 3. contra Gentes cap. 94. *Si Deus providit quòd illud erit futurum contingenter, sequitur infallibiliter, quòd erit contingenter, & non necessariò*. Idem expressè docet Anselmus in libro de concordia cap. 1. his verbis: *Quoniam quòd Deus vult non potest non esse, cum vult hominis voluntatem, nullà cogi aut prohiberi necessitate ad volendum, vel ad non volendum; & vult effectum sequi voluntatem, TUNC NECESSE EST VOLUNTATEM ESSE LIBERAM, & esse quòd vult*. Quibus verbis apertè docet, ex efficacia voluntatis divinæ, necessariò sequi, voluntatem esse liberam, & liberè operaturam; si Deus voluerit & prædefinerit, eam liberè operari. Quare licet illud consequens, *Petrus liberè operabitur*, liberum sit & contingens: hæc tamen illatio & consequentia, *Si Deus voluerit Petrum liberè operari, liberè operabitur*, non est contingens, sed necessaria.

S. VIII.

Alia obiectio solvitur.

Potest etiam in favorem scientiæ mediæ fieri hoc argumentum. Si scientia Dei, respectu futurorum conditionalium, sit fundata in decreto efficaci, & prædeterminante, erit subjective tantum libera, & necessaria objective: Consequens est falsum, & contra Thomistas, qui docent scientiam conditionalium, quam in Deo admittunt, esse omni ex parte liberam, nec solum ex parte subiecti, sed etiam ex parte obiecti; & per hoc illam distinguunt à scientia mediæ, quæ (ut docent ejus assertores) est objective tantum libera; & necessaria subjective: Ergo &c. Sequela Majoris probatur: A decreto efficaci, ad futurum conditionatum est consequentia necessaria: Ergo si futura conditionata in decreto efficaci cognoscantur, objectum illius scientiæ necessarium erit, & consequenter illa erit necessaria objective, & libera tantum subjective.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad cuius probationem, concessio Antecedenti, distinguo Consequens. Ergo si hæc futura cognoscantur in decreto efficaci &c. si tale decretum ingrediatur ex parte conditionis, seu ex parte antecedentis, concedo. Si sit mediū solum ex parte subiecti, quâ ratione à nobis constituitur, nego. Objectum itaque scientiæ conditionatæ, quam in Deo admittimus, est conditionatum contingens: v. g. istud, *si vocavero Petrum, consentiet*: quia antecedens huius scientiæ, non est vocatio & efficax decretum, sed sola vocatio, cum qua ut sic non connectitur necessariò consensus, sed liberè & contingenter: decretum autem à nobis constituitur ut mediū ex parte subiecti, & quia hoc decretum est de consensu futuro, ut futurum contingenter, hinc fit quòd licet illum inferat infallibiliter, non tollit, sed infert quòd sit futurum